-'సార్ధోనికస్'

కొందరు సన్యాసుల్లో ఎందుకు కలిసి పోతారో ఆశ్చర్యం కలిగించింది భుజంగానికి. తలిదండ్రులతో పోట్లాడో, సంసారం నడిపించ గలకనో, 'నీ వెందుకూ పనికిరావు, సన్యాసుల్లో కలవరాదూ' అని ఎవరైనా విసుక్కున్నందువల్లనో, 'సన్యాసి సుఖి, సంసారి దుఃఖి' అని ఏనాటి కథ లోనో, [illegible] విన్నందు వల్లనో, [illegible] భరించలేక, [illegible] తప్పుకోలేక, 'ఫ్యామిలీ ప్లానింగ్ కన్నా సన్యాసుల్లో కలవటమే ఉత్తమ'మని తోచి నందువల్లో సన్యాసుల్లో కలవడం తను వినే ఉన్నాడు. పత్రికల్లో ఇలాంటి వార్తలు పడితే, పనిగట్టుకొని వచ్చి తనతో చెప్పి, పెద్దగా నవ్వి, ఊళ్లో ఉండే గోడ పత్రిక వద్దకు వెళ్ళేవాడు రాయి. ప్రతి దినము దినపత్రికల్లో వచ్చే వార్తలకు తన స్వంత రాజా హాస్యాన్ని తగు పాళ్లలో రంగరించి నల్ల సిమెంటు గోడ మీది కెక్కించే పనిని పైనందిన కార్యక్రమంగా పెట్టుకొన్న పెద్దమనిషి దగ్గరకు వెళ్లి, "ఈ వార్త చూశారా — అప్పులపేటలో నా మిత్రుడు గంగాధరం లేడూ? వాడు కుటుంబరావు కూతుర్ని ప్రేమిస్తున్నాడు. కాబోయే మామగారు మావాడి పాలిట విలన్‌లా దాపురించి, కూతురిని వా డెవడో సుధాకరముటు—నల్లగా, అసహ్యంగా, అడవి పిల్లిలా ఉంటాడుట—వాడి కిచ్చి పెళ్లి నిశ్చయించి, నా ప్రియ మిత్రుడికే [illegible] ఒక ఆహ్వాన పత్రికను పంపాడండి. దానికి తట్టుకోలేక మా వాడు—'నేను పెళ్లి చేసుకుంటే కుటుంబరావు కూతుర్నే చేసుకుంటాను. అది అసంభవమని తేలింది కనక సన్యాసుల్లో కలిసిపోతున్నాను' అని కాగితం వ్రాసిపెట్టి, రాత్రి రైల్లో పారిపోయాడు. ఎంత ఘోరం జరిగిందో చూశారా" అని ప్రశ్నించాడు. "ఆ [illegible] లేమైనా పడిపోయిందా?" అని

> **పచ్చని సంసారంలో చిచ్చు పుట్టడానికి కారణం దంపతులే కానక్కరలేదు. ఒకరిమీద మనసు అల్లుకొని కోర్కె ఆ పూలు పూస్తూంటే, భార్యగా అనురాగం చిగుళ్లు తొడగదు. పైగా అసహ్యం జనిస్తుంది. ఆ సమయంలో జరిగే తొందరపాట్లు జంటలను వేరుచేస్తాయి. జీవిత రాగంలో అపస్వరాలు పలుకుతాయి. ఒకరిలో విరక్తి; మరొకరిలో అసంతృప్తి. వీరే అనుకోని విధంగా కలుసుకోడం తటస్థపడితే...**

ప్రమాదం వివరాలు వ్రాసుకుందుకు కాగితం, పెన్సిలు తీశాడు గోడ పెద్ద మనిషి. "రైలు పట్టం కాదండీ, మా వాడు సన్యాసుల్లో కలవడం." "అదా! ఇలాంటివి అప్పుడప్పుడు జరుగుతుంటాయి. ఇటువంటి వాటివల్ల వెళ్ళిన వ్యక్తికి, దేశానికి కూడా ఒక్కొక్కప్పుడు మంచి జరగవచ్చు. పెద్దవాళ్లయిన వాళ్ళంతా ఇలాంటి చిన్న చిన్న సంఘటనల వల్నే కదుటయ్యా" అని అభిప్రాయం వెలిబుచ్చాడు గోడ పెద్దమనిషి. ఆయన అనుభవం గల రాజకీయవేత్త కూడా. శాయి తన ఆలోచనలను ఇలా పైకి చెప్పటం ప్రారంభించి —"మా వాడు సన్యాసే గాని ఇంత చవట సన్యాసని అనుకోలేదండీ నేను. వెళ్లేవాడు కుటుంబరావు కూతుర్ని లేవదీసుకుపోతే ఏ సమస్యా ఉండకపోను. ఆ అమ్మాయి ఆ అడవి పిల్లితో ఎలా సంసారం చేస్తుందో, మా వాడు బ్రతికించుకొని, కషాయి—అదే కాషాయి గుడ్డలు కట్టుకొని తిండీ తిప్పలూ లేకుండా ఎన్నెన్ని అవస్థలు పడాలో అర్థంకాకుండా ఉంది. ఈ వార్త మన గోడ పత్రిక మీద వేయరూ" అని ప్రాధేయపడ్డాడు. "కాఫీ హోటల్లోకి వెళ్లి కాస్త కడుపు నింపుకుని, తరవాత ప్రకటిద్దాం" అన్నాడు గోడ పెద్దమనిషి. ఇద్దరూ కలిసి హోటల్లోకి వెళ్లారు. ఫలహారం పూర్తయ్యాక, బిల్లు మొత్తం రూపాయిన్నర బల్లపై ఉంచాడు శాయి. గోడ పెద్ద మనిషి అర్ధ రూపాయి జేబులో వేసుకొని, బిల్లు, రూపాయి హోటల్ యజమానికి అందజేశాడు. "బిల్లు రూపాయిన్నర" అని గొణిగాడు హోటల్ బాయ్. "బై బై" అంటూ శాయి, గోడ పెద్దమనిషి బయటికి వచ్చేశారు. హోటల్ బాయ్ ఏమీ అర్థం కాక హోటల్ యజమాని వేపు అదోలా చూశాడు. "అది అంతే లేరా. ఆయన ఏ రోజు బిల్లు మొత్తం పూర్తిగా ఇచ్చాడు! ఆయన స్వతంత్ర పోరాటంలో పాపం, తెల్లవాళ్ళ చేతుల్లో ఒళ్ళు హూనమయ్యేటట్లు దెబ్బలు తినడమే కాకుండా, ఆస్తి అంతా పోగొట్టుకున్నాడు. ఆయనకు భార్య, అయిదుమంది పిల్లలు ఉన్నారు. పాపం, పూట గడవడమే కష్టంగా ఉంది. ఈయన స్వతంత్రంకోసం పోరాడినా, స్వతంత్రం వచ్చిన తరవాత ఈయన సంగతి పట్టించుకున్నవాళ్ళెవరూ లేరు. ఈయన శుద్ధ ఖద్దరు వస్త్రధారి. స్వాతంత్ర్య యోధుడు. స్వతంత్రం వచ్చిన తరవాత 'స్వ' స్వాహా అయిపోయి, 'తంత్రం' మాత్రం మిగిలింది అని వాపోతుంటాడు. నాకు చిన్నప్పటినుంచి ఆయన తెలుసు కాబట్టి చూసీ చూడనట్టు పోనిస్తూ ఉంటాను. నువ్వు వెళ్లి పని చూసుకోరా" అని హోటల్ యజమాని చెప్పేసరికి హోటల్ బాయ్ వెనకకు వెళ్లిపోయాడు. తరవాత ఊరి గోడ మీద ఈ వార్త వ్రాయబడటం, తను చేసిన ఘన కార్యానికి సంతోషపడి, జరిగినదంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పడం తనకు బాగా జ్ఞాపకం ఉంది. కనక, ఊళ్లోకి ఎవరో కొత్తగా స్వాములవారు వచ్చారంటే తను విననట్లు ఊరుకున్నాడు మొదట్లో. కాని, శాయి పట్టుబట్టడం వల్ల, ఆయన్ను చూడ్డానికి వెళ్ళక తప్పింది కాదు.

తాము వెళ్లేటప్పటికే స్వాములవారి చుట్టూ భక్త బృందం చేరి ఉన్నారు. ఆయన కట్టుకున్న కాషాయ వస్త్రాల వల్ల ఆయన స్వాములవారని భుజంగం తెలుసుకోగలిగాడు. ఆ వస్త్రాలే లేకుంటే ఆయన్ను గుర్తు పట్టటం కష్టమనిపించింది. ఎందుచేతనంటే, ఆయన చుట్టూ ఉన్న వాళ్లలో కలిసిపోయినట్లు ఉన్నారు. స్వాముల వారి శాంతం చూసి, భక్తులు పట్టపగాలు లేకుండా పోతున్నారు. ఒక భక్తుడి ప్రశ్నకు సమాధానం పూర్తికాకముందే, ఇంకొకడు మరొక ప్రశ్న వేయడం, స్వామీజీ మాటలకు అడ్డం రావడం చూస్తుంటే భుజంగానికి ఏమీ తోచలేదు. అక్కడ ఇంక కాస్సేపు ఉంటే యుద్ధ రంగ దృశ్యాలు చూడవలసి వస్తుందేమో అనుకున్నాడు. శాంతి ప్రజ్వలించవలసిన చోటులో ఆవేశం విషజ్వాలలను కక్కుతూంది. వీరిని అదుపులో పెట్టే శక్తి, సామర్థ్యం ఆ సన్యాసిలో లేవు. పోనీ, లేచి వెళ్ళిపోవాలనే ఆలోచన కూడా ఆయనకు తట్టదు. ఆయన ద్వంద్వాలకు అతీతుడు. అతనొక వింత మనిషి. జీవితమంటే ఏమిటో ఆయనకు తెలియదు. డబ్బుకు ఉండే విలువ ఆయనకు అసలే తెలియదు. ఈ విషయం ఒక భక్తుడు అడిగిన ప్రశ్నకు ఆయన ఇచ్చిన సమాధానంలో ఉంది. ఒక ఊర్లో కొందరు తనచుట్టూ చేరి, ఒక కమిటీగా ఏర్పాటై, పదివేల రూపాయల దాకా చందాలు పోగు చేశారట, స్వాముల వారికి ఇవ్వాలంటూ.

"— నా కొరకు డబ్బు వసూలు చేయవ"ద్దని కమిటీ సభ్యులకు చెపితే వారేం చేస్తారో అని, "వాళ్ల చేతికి నా కొరకుగా ఏమీ డబ్బు ఇవ్వవ"ద్దని ప్రజలకు చెబితే భక్తుల మనస్సుకు నొప్పి కలుగుతుందేమోనని, ఈ రెండు మానసిక స్థితుల మధ్య చిక్కుకుని మౌనముద్ర వహించారట. చివరకు పోగు చేసిన పది వేల రూపాయలలో తనకు వెయ్యి రూపాయలన్నా ముట్టలేదట. ఏదో మంచి వాళ్లు, అంతమాత్రమన్నా ఇచ్చారు. అదీ ఇవ్వకపోతే తను ఏంచేసిఉండేవాడు—అని సమాధాన పరుచుకున్నారట. "గౌరవంగా సాగనంపారు నన్ను. ఏదో పెళ్ళాం, బిడ్డలు ఉన్నవాళ్లు. ఆశ వాళ్లకు కాక సన్యాసి ముండాకొడుక్కి నాకు ఉంటుందా? వాళ్ళలాగా నాకు ధనం మీద మోజు ఉంటే, ఈ కాషాయి గుడ్డలు దేనికి? ఆ ఆశ నాలో కలిగిన మరుక్షణం ఈ సన్యాసానికి విలువ పోదా! నా మనస్సు మీద అధికారం వహించలేని నేను ఇంకొకరికి మంచి మార్గం ఎలా చూపించగలను? పైకి ఒకటి, లోపల మరొకటి అలవాటుపడే శక్తి గల విషపూరితమైన మనస్తత్వం నాలో అంకురిస్తే నా జీవితానికి విలువేముంటుంది? నా వల్ల ఒక సంస్థ నాశనమైపోతే నాకు ఏం లాభం వస్తుంది? బౌద్ధ ఆలయాలు ఏమైనాయో చరిత్ర మనకు తెలపడం లేదా? ఏ కొందరి వ్యక్తులవల్లో, వారి పతనంవల్లో ఒక సంస్థ, ఒక దేశం ఎలా కలుషితమవుతాయో మనకు తెలియదా? 'సోమిదమ్మ సొగసుగాండ్ర కోరితే, సోమయాజి సర్దారుడగునా' అని త్యాగరాజు ఎందుకు వాపోయాడు? ఈ అభిప్రాయాన్నే షేక్స్పియర్, 'సీజర్స్ వైఫ్ మస్ట్ బీ అబౌ సస్పిషన్' అని చెప్పలేదా? సత్యం మనం దాచినంత మాత్రాన దాగుతుందా? అలా దాచగలిగినప్పుడు నిజానికి, అబద్ధానికి తేడా ఏముంటుంది? నన్ను గురించి వారొకరు తప్పుగా భావిస్తే చాలదా? నా పతనం ఆ క్షణాన్నే ఆరంభం కాలేదా? ఇతరులను తిడితే, నేను పెదవాణ్ణి అవుతానా? అలాంటి వ్యక్తికి మానసిక నైర్మల్యం ఎలా తెలుస్తుంది? ఈర్ష్య, క్రోధం. పరనిందలను అదుపులో పెట్టుకోలేని వ్యక్తికి సమాజంలో స్థానం ఎక్కడుంది? సమాజం మనమీద ఆధారపడటం లేదు. కాని, మనం సమాజం పైన ఆధారపడి ఉన్నాము. దాన్ని కలుషితం చేస్తే మన కేమొస్తుంది? తోటి మనిషి సంతోషాన్ని అధికం చేయడం మన విధి. లేనప్పుడు అతనిని ఏడిపించకుండానైనా ఉంటే చాలు. మనం చాలా సాధించామని చెప్పుకోవచ్చు ..." అనుకోకుండానే స్వాములవారు ఇలా చెప్పుకుపోతున్నారు.

"మీరు బెర్నార్డ్ షా చెప్పింది విన్నారా?" అన్నాడు భుజంగం.

"ఆయన నాటకాలు ఎన్నో చదివాను. ఆయనే తన నాటకాలకు పీఠికలు వ్రాసుకున్నాడు కదా" అన్నారు.

"అవును." భుజంగం సమాధానం.

"ఆయన చెప్పింది ఏమిటి?" అని ప్రశ్నించారు స్వామీజీ.

"ఆయన చెప్పినదాన్ని అనుసరిస్తారా?"

"ప్రయత్నిస్తాను వీలైతే."

"అతి మంచిగా ఉండటం హానికి దారి తీస్తుంది అనే భావాన్ని ఆయన వ్యక్తం చేశాడు."

"'అతి సర్వత్ర వర్జయేత్'—అని మన పూర్వులు చెప్పే ఉన్నారు కదా? అయితే, ఆ ఉన్నతమైన భావాలు అల్పుడినైన నాకు వర్తించవు కదా? ఈ అభిప్రాయం వలన మీ మనస్సుకు బాధ కలిగిస్తున్నానా?" ప్రాధేయపడుతూ ప్రశ్నించారు కాషాయాంబరధారి.

"మీరు ఇతరులను నొప్పించలేరని తెలుసుకున్నాను. అతి మంచి సర్వత్రా వర్జయేత్ అన్న దానిని మీరు ఆమలులో పెడితే చాలు — నా శ్రమ ఫలించిందని అనుకుంటాను."

"మీకు అనవసరంగా శ్రమ కలిగించాను. నేను మరీ అంత మంచివాణ్ని అనుకోవటం లేదు. అందుచేత ఆ ఉన్నత భావాలు నాకు వర్తించవని అనుకుంటూ తమకు మనవి చేసుకుంటున్నాను—ఇలా మాట్లాడుతున్నందుకు తమకు నాపట్ల ఆదరం తగ్గకూడదని మనఃస్ఫూర్తిగా ప్రార్థిస్తున్నాను."

భుజంగం గడియారం కేసి చూసి, తొమ్మిదయిందని తెలుసుకొని, స్వామీజీ వద్ద సెలవు తీసుకొని, శాయితో కలిసి ఇల్లు చేరుకున్నాడు. మరుసటి రోజు భక్తుల సమావేశాలు గందరగోళం లేకుండా జరగడానికి సరి అయిన సదుపాయాలు చేయబడాయి.

ఇలా జరుగుతుండగా, ఒక రోజు కొంచెం చీకటి పడుతున్నప్పుడు, ఒక స్త్రీ తన బిడ్డకు జ్వరంగా ఉందని, నీరసించిపోయిన ఒక చంటి పిల్లవాణ్ణి

తీసుకొని స్వాములవారి వద్దకు వచ్చి కంట తడి పెట్టడం మొదలుపెట్టింది. భుజంగం, శాయి ఆమెను ఎంత ఓదార్చినా ఆమె దుఃఖం ఆగలేదు. చుట్టూ ఉన్న పెద్ద మనుషుల్లో ఒకాయన— "ఏం పాపం చేశావో ఏమిటో, ఈ కష్టం నీకొచ్చింది. అందుకు ఇక్కడ గొడవచేస్తే ఏం లాభం" అన్నాడు నిర్దాక్షిణ్యంగా. ఒక వ్యక్తి— "ఒరే, దీని సంగతి నీకేం తెలుసురా? ఇది ఇస్మాయిల్ లేవదీసుకొచ్చిన మనిషిరా" అన్నాడు వెనకా ముందూ చూడకుండా.

"ఆఁ ఇస్మాయిల్ భార్యా!" అని భుజంగం సందేహం వెలిబుచ్చాడు.

"భార్యా చట్టుబండలా, రెండు మూడేళ్ల నాడు దీన్ని లేవదీసుకొచ్చి, ఈ ఊళ్లో సంసారం పెట్టాడండీ. మొదట భార్యాభర్తలమని, ఇదేమిటి మీ మతాలు, కులాలు వేరుగదా— మీ పెద్దవాళ్లు ఎలా ఒప్పుకున్నారు అని నిలదీసి అడిగితే, ప్రేమకు ఇవన్నీ అడ్డమొస్తాయా అని పెద్ద పెద్ద మాటలతో మా నోళ్లు మూశారు. కాని,తరవాత తరవాత అసలు గుట్టు బయట పడింది. పచ్చటి సంసారం పాడుచేసుకొని లేచి వచ్చేసింది. భర్త ఏదో కాలేజీలో పని చేస్తున్నాడట. అతణ్ని మోసం చేసింది. నేను ఇస్మాయిల్‌తో— 'వాళ్ల సంసారంలో చిచ్చు పెడితే నీకేమి వస్తుంది? ఎవర్నైనా మీ వాళ్ల పిల్లను నిక్కా చేసుకొని సుఖపడగూడదా' అన్నాను. అంతే. వాడు— "మీరంతా సక్రమంగా సంసారాలు చేస్తున్నారా? తెలియకుండా ఉన్నంత వరకు అందరూ పెద్ద మనుషులే. తెలిస్తే మీ జీవితాలు రామాయణ మంత ఉంటాయి. మనస్సు ఒక చోట, మనిషి ఇంకొక చోట ఉండే కన్నా మనస్సు ఉండేచోటికే వచ్చేసింది శ్యామల. అది నాలో లేచి వచ్చినప్పుడు, దానికి నాలుగు నెలల గర్భం ... ఆ మొగుడు ఎంత అమాయకుడో గాని, అప్పటిదాకా కూడా పెళ్లానికి గర్భమని తెలియదట. ఇది చెప్పి శ్యామల పగలబడి నవ్వింది ... మా సంగతి నీకెందుకయ్యా పో' అని నన్ను హడలగొట్టాడు" అని ముగించాడు ఆ వ్యక్తి.

"అదా సంగతి! అయితే ఈ కథ మన పత్రికల్లో ఎందుకు పడలేదబ్బా ... పడే ఉంటుంది. పడే ఉంటుంది. నేను చూసి ఉండను. ఎంత న్యూస్ వాల్యూ, ఎంత న్యూస్ వాల్యూ!" అని బిగ్గరగా ఆలోచించసాగాడు శాయి.

"న్యూస్ వాల్యూయో, న్యూసెన్సు వాల్యూయో, నాకు తెలియదుగాని, నీవు మాత్రం ఊరుకో" అన్నాడు శాయితో, భుజంగం.

"ఈ నీచురాలిమీద దయ పనికిరాదు. అది కన్న బిడ్డ మీద కూడా కనికరం వద్దు. ఛస్తే చావనీ. ఇక్కడి నుంచి తక్షణం వెళ్లగొట్టండి. ఈ నిర్మలమైన వాతావరణం కలుషితం కాకూడదు" అని ఒక భక్తుడు ఆదేశించాడు. భుజంగానికి, తదితర భక్తులకు ఇది మంచి పరిష్కారం అని తోచింది. వారందరు ఒక్కసారిగా శ్యామలను "తక్షణం ఇక్కడి నుంచి వెళ్లిపో" అని ఆజ్ఞాపించారు. శ్యామలకు మొదటి సారిగా భయం కలిగింది. ఆవిడ కదలకుండా ఉండడం చూసి "నీ అంతట నీవు వెళ్లకపోతే, మేమే నిన్ను గెంటేయవలసి వస్తుంది" అని హుంకరించారు. శ్యామల కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి. రింగులు తిరిగిన జుట్టు విడివిడిగా చీలి ముఖం మీదకు జారి ద్రవించిన దుఃఖాన్ని దాచటానికి ప్రయత్నిస్తోంది. శ్యామల వెంట్రుకలను పైకి తోసుకొని ఎడంచేత్తో పిల్లాణ్ణి గట్టిగా పట్టుకొని కుడిచేత్తో చీర కొసను జాగ్రత్తగా లాక్కుని వెనక్కు తిరిగి వెళ్లిపోవటానికి బయలుదేరుతుంటే ఒక అందమైన ముఖం స్వాములవారికి కనుపించింది. తెల్లటి కోలమొహం, సూటిగా ఉన్న నాసిక, నిర్మలమైన చల్లటి వాతావరణంలో మెరుస్తున్న మెరుపులోని కాంతిని దోచుకున్న నయనాలు, ఆవేదనతో ఎరుపెక్కిన పెదిమలు, అవి విడిపోయినప్పుడు కనుపించే తెల్లటి పలువరుస, ముద్దుగా, నాజూకుగా పెరిగిన అవయవ సౌష్ఠవంతో శ్యామల అందంగాను, ఆరోగ్యంగాను కనుపించింది.

స్వామీజీ కొంచెం చలించారు. శ్యామల అందాన్ని చూసి తను ఏదో పోగొట్టుకున్నవాడిలా బాధపడ్డారు. శ్యామల ద్వారం వైపు నడుస్తూ వెనక్కు తిరిగి చూసింది. స్వాములవారు, "శ్యామలా!" అని పెద్ద కేక పెట్టారు. సభ్యులంతా ఒక్క సారి స్వామీజీ ముఖం చూశారు. వారికి ఆశ్చర్యం కలిగింది.

శ్యామల తిరిగి వచ్చి నిలుచుంది, నేరస్థుడు న్యాయాధిపతి ముందు నిలుచున్నట్లు. "అమ్మా, ఏమిటి సంగతి?" స్వామీజీ ప్రశ్న.

"మా పాపాయికి పది రోజుల నుంచి జ్వరం వస్తున్నది. ఎన్ని మందు లిచ్చినా తగ్గలేదు. దినదినానికి శుష్కించి పోతున్నాడు. బతుకుతాడనే ఆశ కూడా పోయింది. మీ రేదైనా మంత్రించిన కుంకుమ గాని, విభూతి గాని ఇస్తే దానిని పెట్టి, ఆ శక్తితో నైనా నా పాప బ్రతుకుతాడేమో ననే ఆశతో మీ దగ్గరకు వచ్చాను. నా బిడ్డ తిరిగి ఆరోగ్య

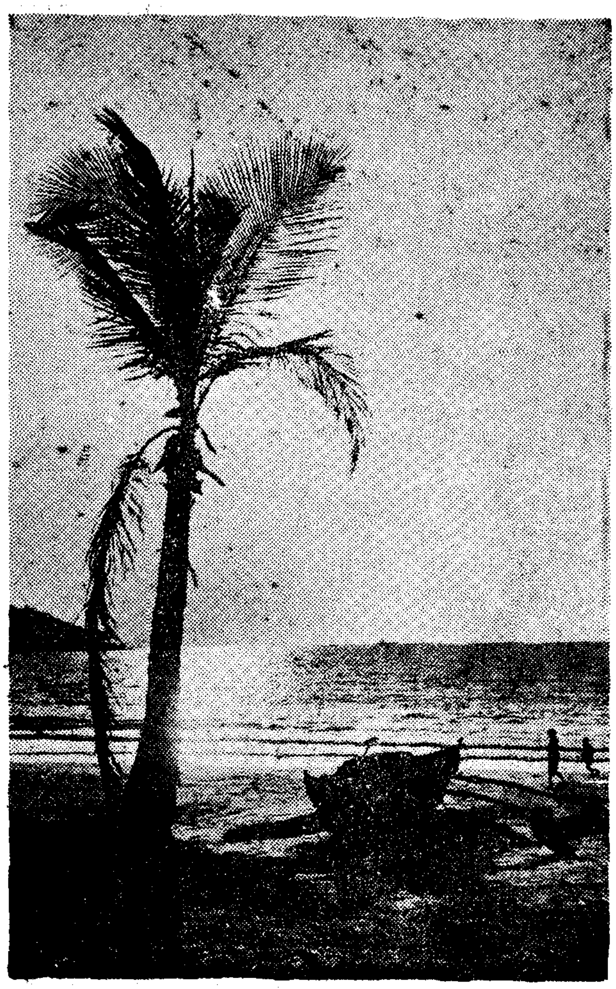

వెలుతురు — ఫోటో— బి. పి. రెడ్డి (గోవా)

వంతుడైతే మీ ఫోటో మా ఇంట్లో పెట్టుకొని ప్రతి రోజు నా దేవుడిలాగా పూజిస్తాను" అని మనవి చేసుకుంది శ్యామల.

"అలాగా ... ఫరవాలేదు ... దగ్గిరకి రా ..." అని పాపాయిని చేతిలోకి తీసుకొని, శ్యామల బుగ్గలను తాకి, ఆమె వీపు నిమిరారు. చూస్తున్న భక్తులలో కొంచెం కలకలం రేగింది.

"ఏమిటి, ఈ స్వామీజీ చేస్తున్నది? ఆ కులటను దగ్గిరకి తీయటమే కాకుండా వీపు నిమురుతారా! స్వామీజీ అయికూడా ఇంకా ఆడదాని మీద వ్యామోహం దేనికి? ఆవిడ తేలిగ్గా లొంగుతుందనే కదూ ఈయన ఉద్దేశం? ఆడదాని జాడ అర్థంబు జూడగ, బ్రహ్మకైన పుట్టు రిమ్మ తెగులు అని వేమన చెప్పింది సార్థకం చేస్తున్నాడే ..." అని గుసగుసలు బయలుదేరాయి. "నిశ్శబ్దం" అన్నారు స్వామీజీ. అంతా గప్‌చిప్‌గా ఊరుకున్నారు. బిడ్డను తల్లికి ఇచ్చి లోపలికి వెళ్లారు. నిమిషంలో తిరిగివచ్చి ఆసనం మీద కూర్చున్నారు. వ్యాధి లక్షణాలన్నీ అడిగి, కాగితం మీద వ్రాసుకున్నారు. చేతిలోని కుంకుమ పొట్లం ఆమె చేతికి అందించి, "అమ్మా, దీన్ని మొహాన పెట్టి, పిల్లవాడు ఏడ్చినప్పుడు ఒక చిటిక నీళ్లలో వేసి తాగించండి. నేను రాత్రికి హైదరాబాదులో నా క్లాస్ మేట్ డాక్టర్ ఇంద్రాణితో ట్రంక్ కాల్‌లో మాట్లాడి మంచి మందును అడిగి తెలుసుకుంటాను. ప్రొద్దుటనే మీరు వచ్చినా, లేక ఎవర్నైనా పంపినా, ఆ మందు పేరు వ్రాసిన చీటీని మీకు అందజేస్తాను. సెలవు" అన్నారు. శ్యామల స్వామీజీ పాదాలకు నమస్కరించి, కన్నీళ్లు తుడుచుకొని వెళ్లిపోయింది. భుజంగం, శాయి, మిగతా వాళ్లు ఆయన దగ్గర సెలవు తీసుకొని ఎవరి ఇళ్లకు వాళ్లు వెళ్లిపోయారు.

మర్నాడు ప్రొద్దున్నే శ్యామల శిశువు మందు సంగతి ఏమవుతుందోనని

భుజంగం, శాయి స్వామీజీ మకాం చేసిన పెంకుటింటి గదికి వెళ్ళారు. గొళ్ళెం తీసి లోపలికి వెళ్ళారు. అక్కడ ఎవ్వరూ ఉన్న అలికిడి లేదు. స్వామీజీ తెచ్చుకున్న సంచీ అక్కడ లేదు. దాని స్థానంలో ఒక చిన్న చీటీ మాత్రం పడి ఉంది. భుజంగం తీసుకున్నాడు. ఆశ్చర్యం, అలజడి అతన్ని కదలించి వేశాయి. ఇంతలోపల శ్యామల వచ్చింది. "స్వామి వెళ్ళిపోయారా? మరి రాత్రి ఇన్ని కబుర్లు చెప్పారే" అంది. "మనల్ని తప్పుదారి పట్టించడానికి. కనీసం వెళ్ళే ముందు మనకు చెప్పి వెళ్ళకూడదా?" అన్నాడు శాయి. "ఈ చీటీ మీద స్పష్టంగా మందుపేరే వ్రాసి ఉంది. ప్రతి దినము మూడు డోసులు, నాలుగు గంటల కొకసారి అని వ్రాసి ఉంది. ఇది నువ్వు తీసుకో, అమ్మా" అని ఆ చీటీని శ్యామల కిచ్చాడు భుజంగం.

తరవాత రెండు రోజులకు భుజంగం అడ్రెసుకు ఒక కవరు చేరింది. అందులో ఒక కాగితం మీద చక్కటి దస్తూరితో ఇలా వ్రాయబడి ఉంది:

"మిత్రులారా,

దీనిలో నేను వ్రాస్తున్న విషయాలు మీకు కొంచెం ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించవచ్చు. అసలు ఈ విషయాలు వ్రాయడం దేనికి అని కూడా మీరు అనుకోవచ్చు. మీకెవ్వరికీ తెలుపకుండా మీ గ్రామాన్ని వదిలి వెళ్ళడం మీకు బాధ కలిగించి ఉండవచ్చు. అందుకు గల కారణాలు తెలిస్తే మీరు నన్ను క్షమిస్తారని నమ్ముతున్నాను.

శ్యామల ఎవరో కాదు, నా భార్య. నేను దురదృష్టవంతుణ్ణి. చిన్నప్పటి నుంచి నన్ను ఏదో ఒక కష్టం వెన్నాడుతూంది. కష్టపడి ఉద్యోగం తెచ్చుకున్నాను. పెళ్ళి చేసుకొని సుఖపడదామనుకుంటే, భార్య లేచిపోయింది. లేచిపోయేటప్పటికి ఆమె గర్భవతి కూడా. ఈ విషయం హైదరాబాదులో డాక్టరుగా ఉన్న నా క్లాస్‌మేట్ ఇంద్రాణి చెప్పింది. ఒకసారి శ్యామల స్పృహ లేకుండా పడి ఉంటే ఇంద్రాణి వచ్చి ఇంజెక్షన్ ఇచ్చి, మందులు వ్రాసి ఇచ్చి, ఒక అర గంటలో స్పృహ వస్తుందని చెప్పి వెళ్ళిపోయింది. తరవాత ఒకసారి ఆవిడ నాకు కనపడి, 'మీ ఆవిడ నా హాస్పిటల్‌కు వచ్చి పరీక్ష చేయించుకుంది మొన్న. ఆమెకు మూడు నెలల గర్భం. ఎవరో కొత్త వ్యక్తితో వచ్చింది. అతనెవరని అడిగితే తన భర్త అని చెప్పింది. ఒకసారి ఆమె స్పృహలో లేనప్పుడు చూశాను గనక పోల్చుకోగలిగాను ఆమెను. ఆవిడకు మీరు విడాకు లిచ్చారా?' అని అడిగింది. నాకు ఏమి చెప్పడానికి తోచలేదు. 'అలాగా? అయితే ఈ విషయాన్ని తరవాత చర్చిద్దాము' అని సెలవు తీసుకొని వచ్చేశాను. నేను శ్యామలతో డాక్టర్ ఇంద్రాణి చెప్పిన విషయాన్ని గురించి ప్రస్తావించలేదు. ఎందుచేతనంటే, అప్పటికే నన్ను లెక్కచేసే స్థితిలో లేదు శ్యామల. తరవాత కొన్నాళ్లకే లేచిపోయింది. నాకు సంసారం మీద విరక్తి పుట్టి, సంఘంలో తలెత్తుకోలేక, సన్యాసం తీసుకున్నాను. శ్యామల తన బిడ్డకు బాగా లేదంటూ నేను తన భర్తనని తెలియక నా దగ్గిరకే వచ్చి, బిడ్డ ప్రాణాలు కాపాడమని కోరడం నాకు ఆగ్రహానికి బదులు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఎందుచేతనంటే, ఆ శిశువు అంతా నామాదిరిగా ఉన్నాడు. అన్ని విధాలా వాడు నా బిడ్డే. ఆ శిశువును కాపాడ్డానికి నా చేతనయినదంతా చేశాను. నా జీవితమంతా అపశ్రుతులతో గడిచింది. ఇన్ని అపశ్రుతుల మధ్య ఒక్కసారి, కనీసం ఒక్కసారైనా మధుర గానం వినిపిస్తే ఆనందిస్తాను. నేను అంతకన్నా ఏం కోరగలను? కాని ఇక్కడ వ్రాసిన విషయాలను ఎవ్వరికీ తెలుపవద్దని కోరుతున్నాను. గప్‌చిప్.

ఇట్లు,

సెలవు తీసుకొను, విధేయుడు,

—స్వామీజీ."

వారం రోజులకే శ్యామల కొడుకు ఆరోగ్యం బాగయింది. ఆ వార్త తెలియగానే భుజంగం తిరిగి స్వాములవారి ఉత్తరాన్ని మరొకసారి చదువుకొని, తిరిగి మడిచి కవర్లో పెట్టి, దానిపైన "గప్‌చిప్" అని వ్రాసి బీరువా డ్రాయర్లో అన్ని కాగితాల అడుగున జాగ్రతగా భద్రపరిచాడు. ★